

BLÅ UKE VOL. II

Utsiktene for landbasert oppdrettsvirksomhet i Norge

VIBECKE BONDØ, RUNE ULRIKSEN STEINSLAND,
CAMILLA BERGBY & THOMAS FRØLICH

22.03.2023

THOMMESSEN

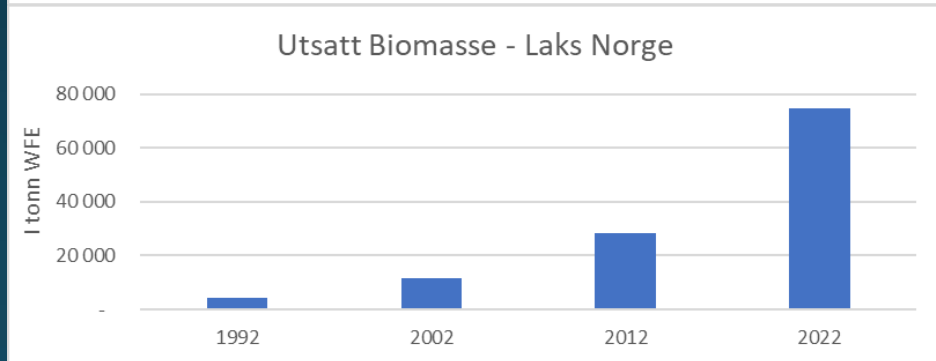
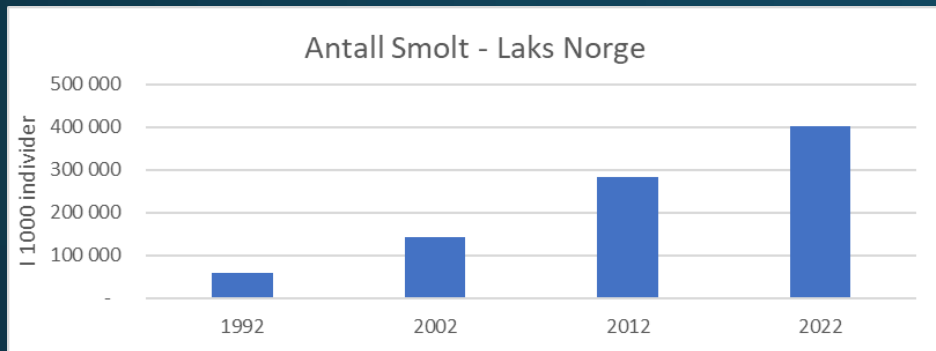

Vibecke Bondø

Settefisk i et 10-års perspektiv

Hvor er vi?

Smoltutvikling i Norge 1992-2022

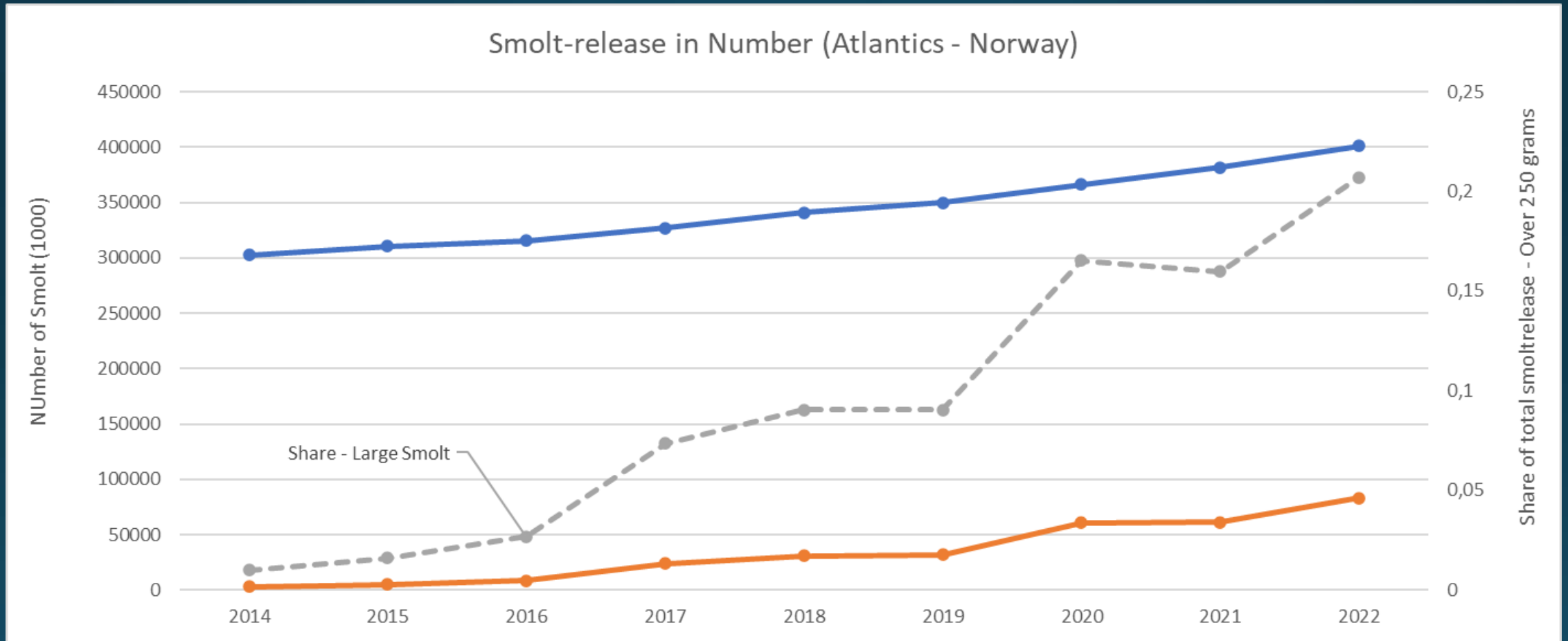

Siste 30 år	Gjennomsnittlig årlig vekst (CAGR)		
	1992-2002	2002-2012	2012-2022
Smolt-antall	9 %	7 %	4 %
Gj.sn. Utsettsvekt	1 %	2 %	6 %
Utsatt biomasse	11 %	9 %	10 %

Økt antall smolt var driveren for vekst på -90 og 2000 tallet.

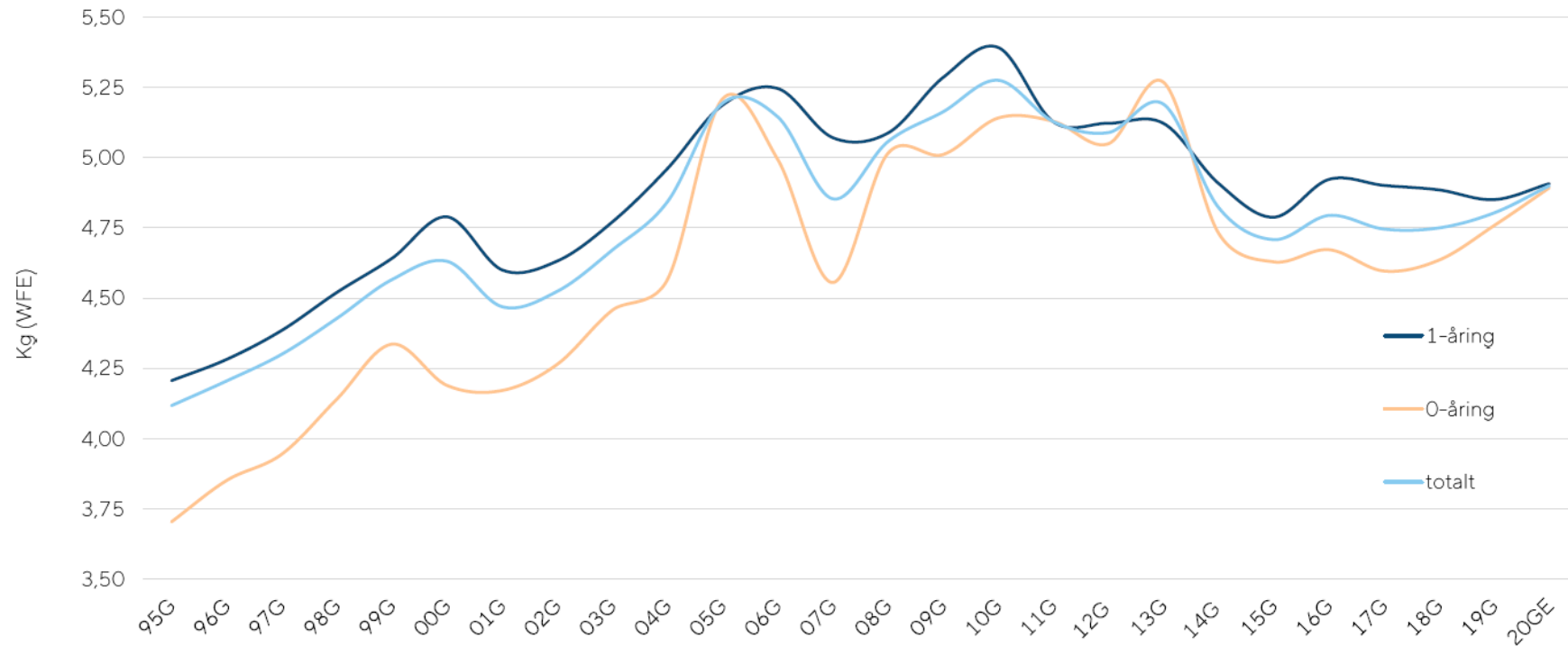
Det siste tiåret er det i større grad utsettsvekt.

Storsmolt andel

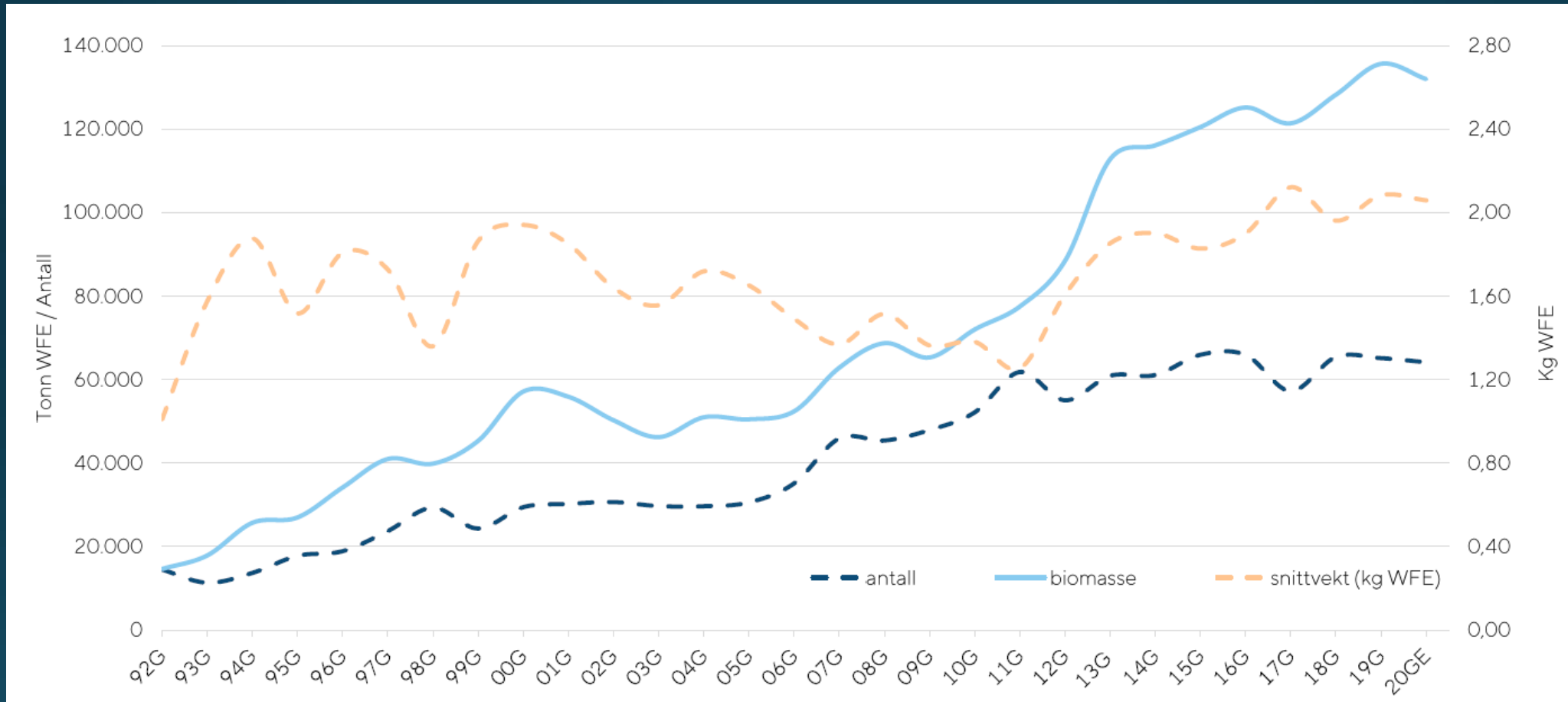

Slaktevekt pr generasjon

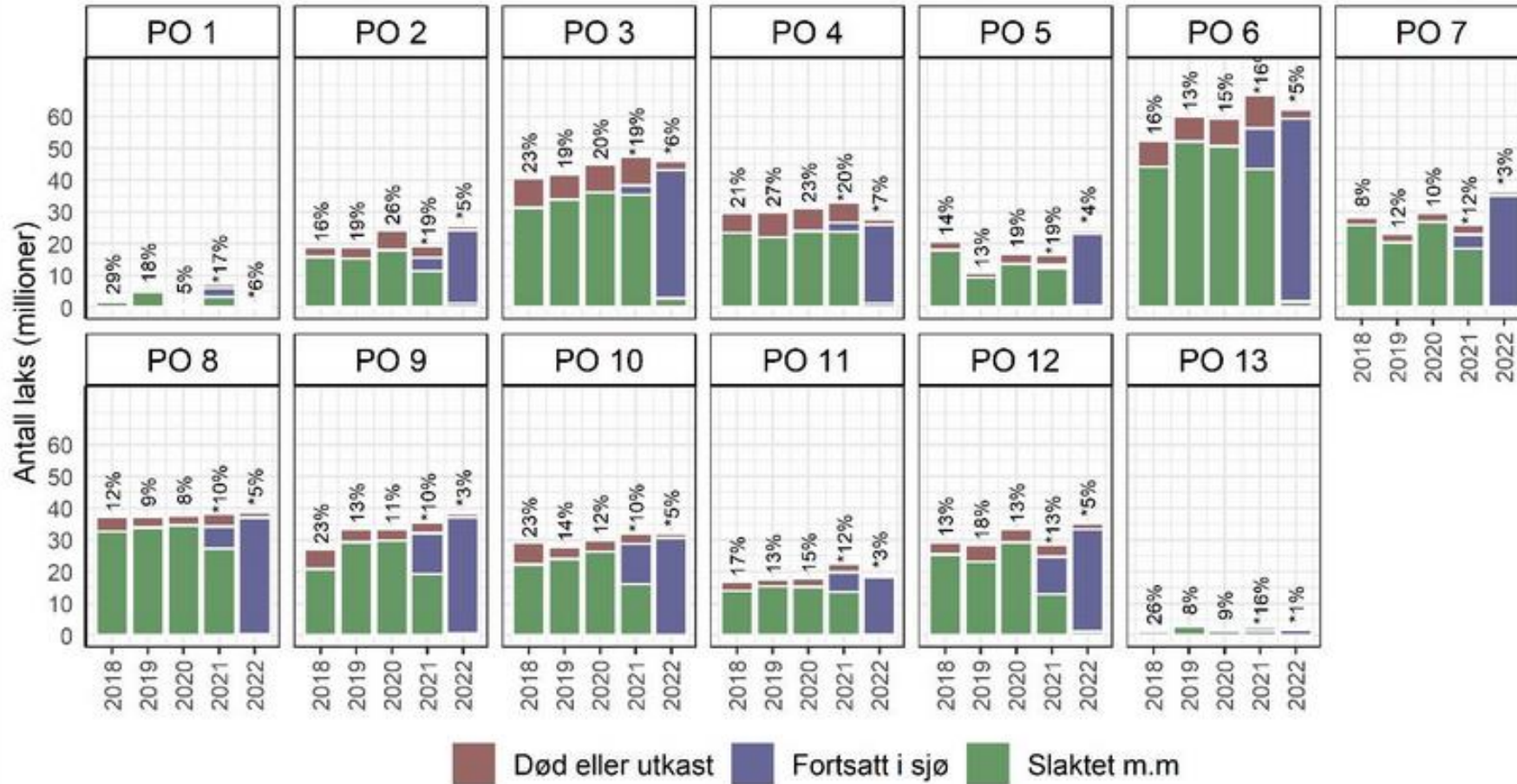
Slaktevekt pr. generasjon

Svinn (antall, snittvekt, biomasse)

Fortsatt høy dødelighet

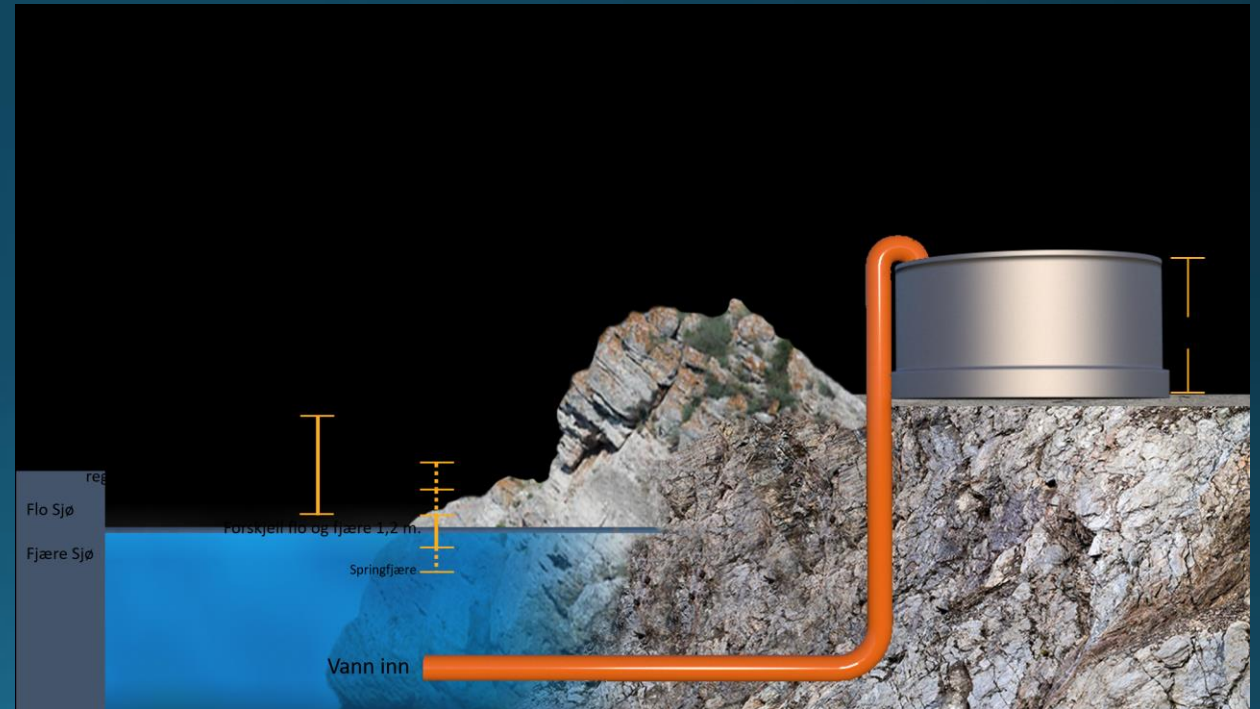
Hvor skal vi?

Midlertidig stans

...i muligheten for å søke om tillatelser til akvakultur på land.

Pauset for å utforme et klarere regelverk som hensyntar utviklingen med stadig flere konsepter som er egnet til å utfordre regelverkets skille mellom land og sjø.

Gjelder minimum i 6 mnd.

Illustrasjon: Losna Seafood

Grunnrenteskatt

- Utgangspunkt:
 - Settefiskprod og verdiskaping er utenfor det som skal grunnrentebeskattes, dvs 22% skatt
- Uavhengig av om du er frittstående eller integrert blir prising av smolt viktig
- Særskatten vil gi sterke vridningsinsentiver som kan gi endringer i selskapsorganisering og næringsstruktur, driftsbeslutninger, beslutninger om lokaliseringer i Norge vs. utlandet, og valg mellom teknologier.

Nordea-topp radbrekker lakseforslaget: – De kan ende opp med over 100 prosent skatt

Står fast på lakseskatten

– Vi har sagt det samme hele tiden, sier Trygve Slagsvold Vedum, og fortsetter å snakke om 40 prosent skattesats. Geir Pollestads signaler om kraftig kutt kaller han Dagbladets vinkling.

Publisert 2. feb. 2023 kl. 11:43 © Lesetid: 5 minutter

– Utrolig rotete og lemfeldig

Sp-topp Geir Pollestad og fiskeri- og havminister Bjørnar Skjærvangs uttalelser fikk analytikerne til å halvere lakseskatten. Nå sår finansminister Trygve Slagsvold Vedum tvil, og aksjene raser.

Publisert 2. feb. 2023 kl. 13:45 © Lesetid: 4 minutter

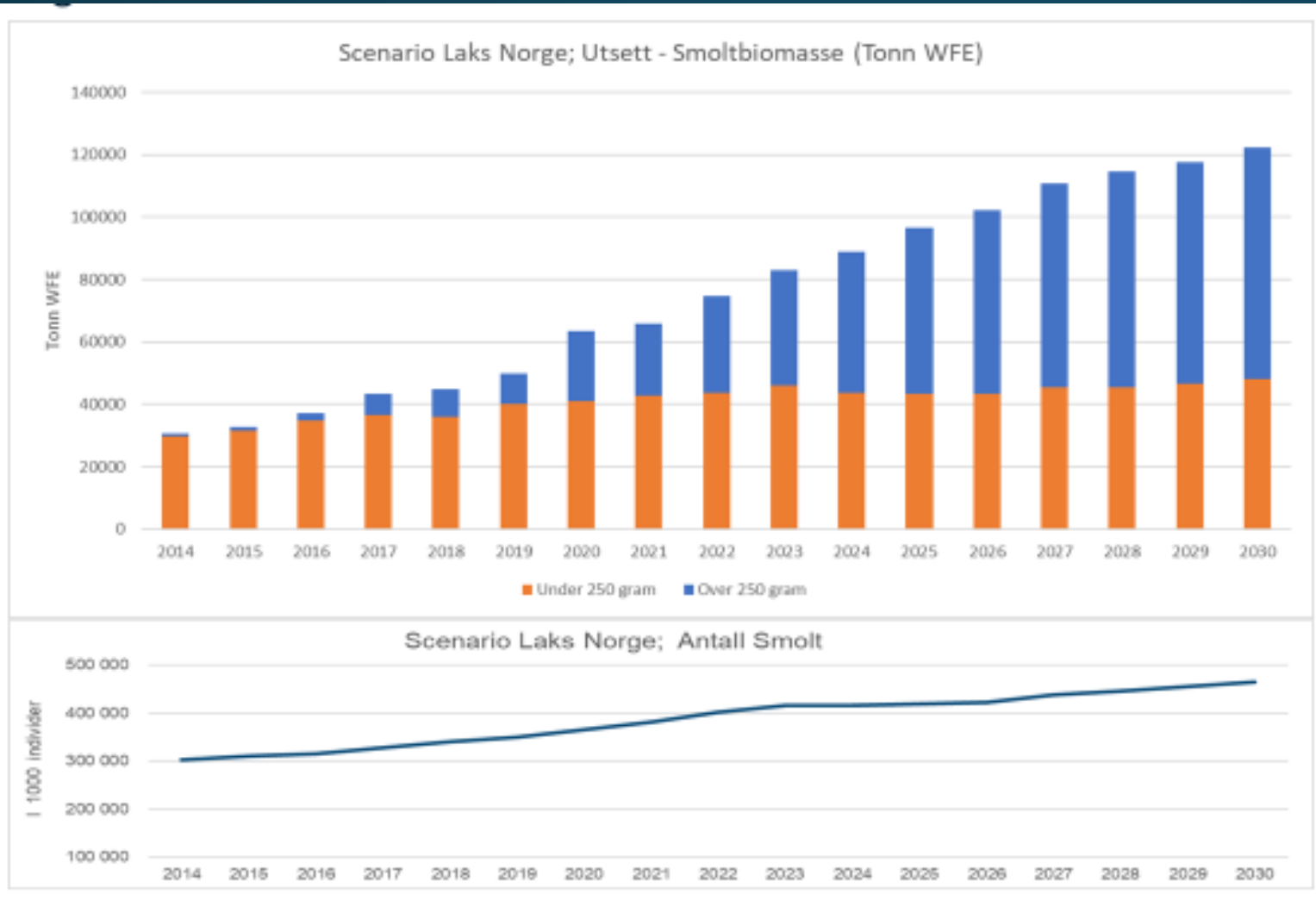
Vedum etter lakseskatt-bråket: – Vi innfører grunnrenteskatt. Sånn blir det

Utviklingstrekk

- Planlagte postsmolt-prosjekter med tillatelse tilsvarende 119 millioner postsmolt/år
 - 59% av disse har utsatt investeringsbeslutning som konsekvens av grunnrenteskatten.
- Det foreligger i tillegg søknader for konsesjoner tilsvarende 86-103 millioner postsmolt per år, men en høy andel av disse prosjektene er utsatt

Scenarie 2030

Kilde: Kontali 2023

Framtidens (havbruk?) lakseproduksjon

Konvensjonelt oppdrett - Hovedmotor

Større smolt/postsmolt for

- effektivisere på sjø
- øke overlevelse
- øke snittvekt slakt

Hvor skal vi?

Spesialtilpasset
rogn

Energi, vann
og areal

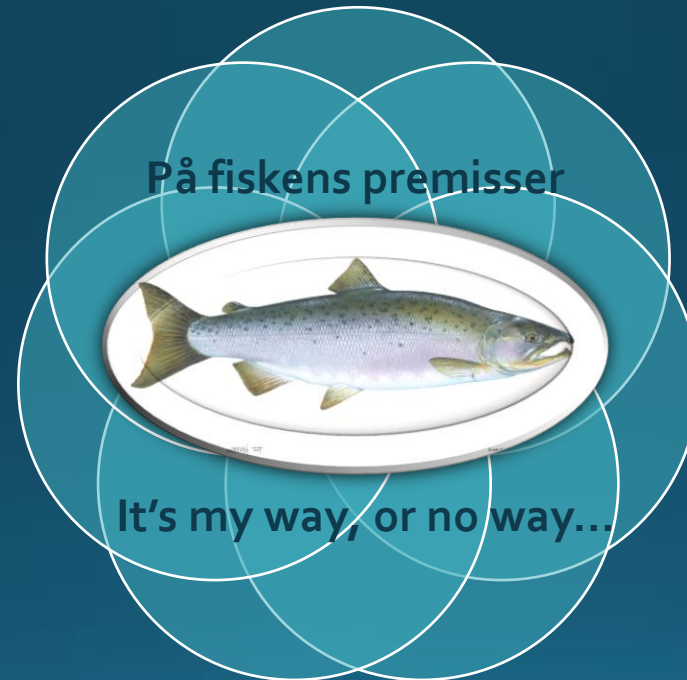
Smart
Fishfarming

Avfall som
ressurs

Biosikkerhet
og
konstruksjon

Kunnskap,
erfaring og
samspill

Spesialutviklet
fôr

På fiskens premisser

It's my way, or no way...

Takk for meg

Vibecke Bondø

Rammebetingelser for landbasert akvakultur

THOMAS FRØLICH

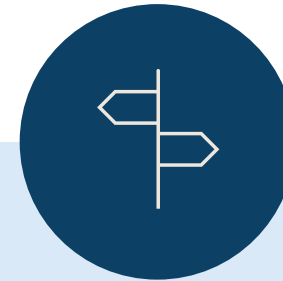
Dagens situasjon

Økende **interesse** for landbasert akvakultur til matfisk og storsmolt

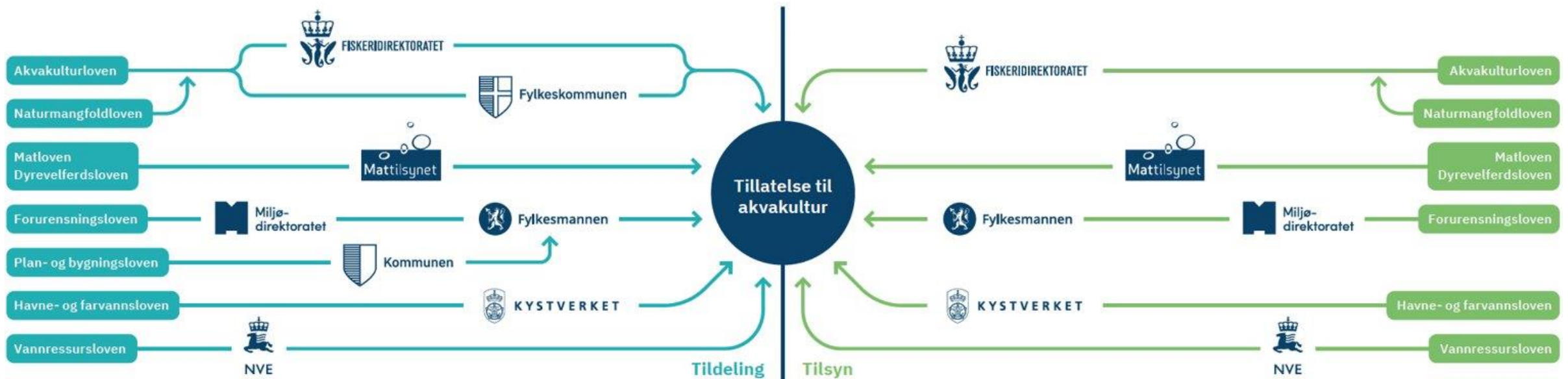

Tillatelser og **finansiering** er typiske utfordringer

Forutberegnelighet i rammebetingelser er en viktig forutsetning for å realisere prosjekter

Regulatorisk "oversikt" – forutberegnelig?

Kilde: fiskeridirektoratets årsrapport 2022

Overordnet om rammebetingelsene

Rettslige problemstillinger og prosesser ved etablering av landbasert oppdrettsanlegg

Kommunal byggesaksbehandling

Eierstruktur og finansiering

Eiendomsrettslige forhold

Tillatelser etter akvakulturloven og sektorlovgivning

Kontraktsarbeid –
prosjektering og bygging

Tildeling av akvakulturtillatelser på land

Fylkeskommunen tildeler
akvakulturtillatelse for matfisk
og settefisk

Lokaliteten må godkjennes av
sektormyndighetene

(Mattilsynet, Statsforvalteren,
miljøvernnavdeling, NVE og
Kystverket)

Langvarig prosess – fare for bortfall?

Skillet mellom "på land" og "i sjøen"

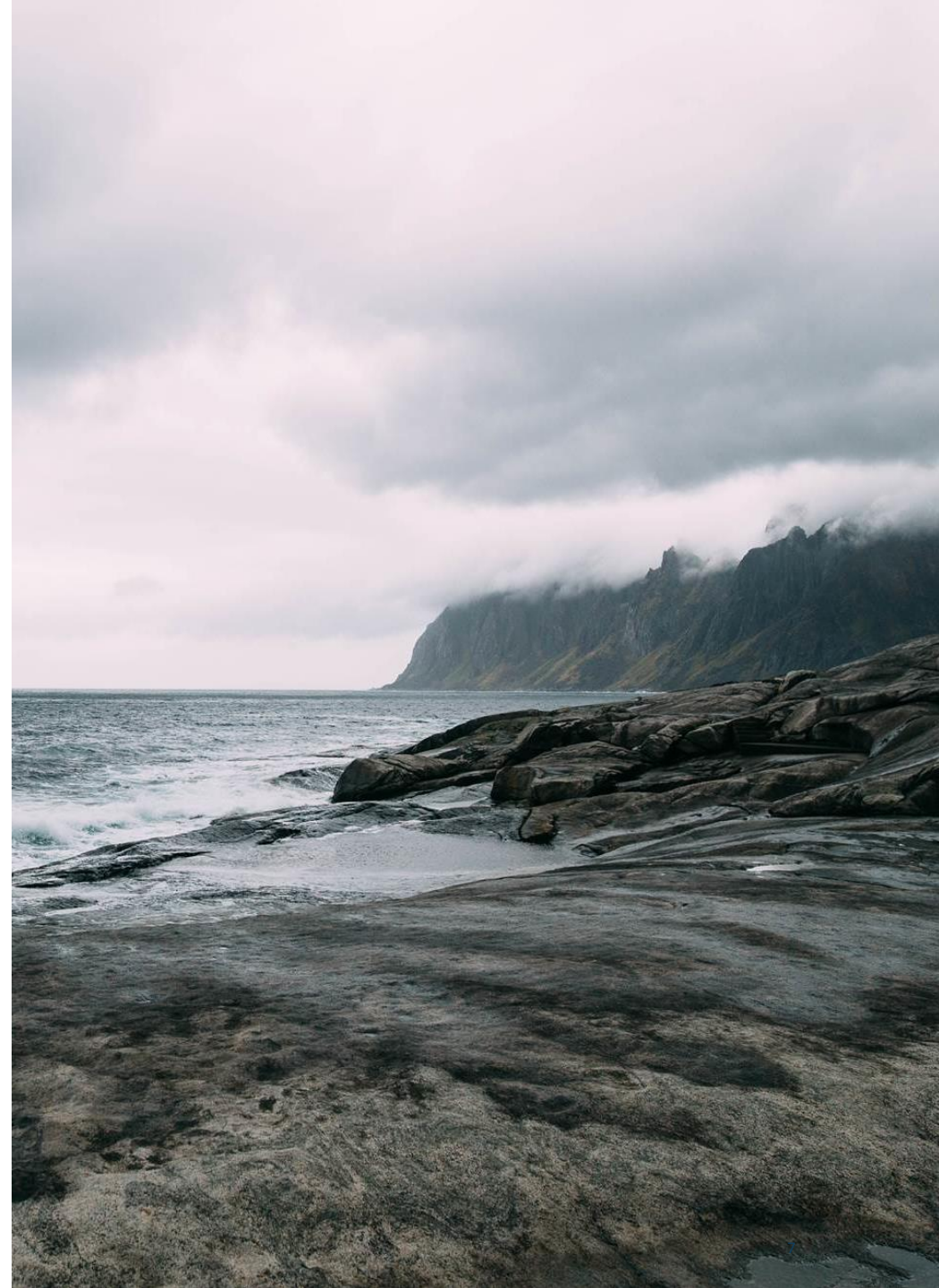
Avgjørende for hvilke rammebetingelser som gjelder

Matfisktillatelser i sjø:

- Knapphetsgode
- Tildelingsrunder
- Betydelige vederlag
- Begrensninger i biomasse

Matfisktillatelser på land:

- Uten antallsbegrensning
- Tildeles fortløpende
- Vederlagsfrie
- Ingen begrensning på hvor mye biomasse som kan gis

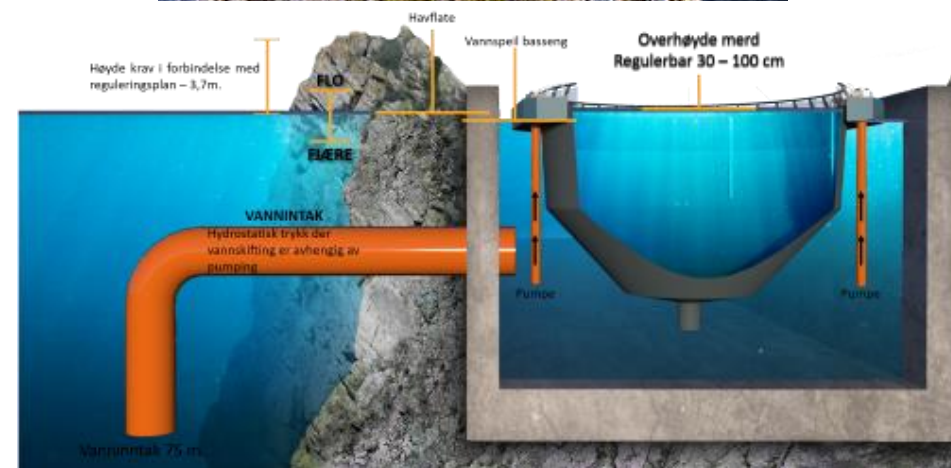

Behov for klare regler – matfisktillatelse "på land" eller "i sjøen"?

Hva er egentlig et landbasert anlegg?

- Losna Seafood-saken
- Midlertidig stans i behandling av søknader om nye akvakulturtillatelser på land (matfisk, settefisk og stamfisk)
- Avventer nytt og klarere regelverk

Illustrasjonsfotoper: Losna Seafood

Behov for klare regler – matfisktillatelse på "på land" eller "i sjøen"?

Hva er "på land" i fremtiden?

- Vil bli klarere definert med nytt regelverk
- Sannsynligvis avgjørende hvilken **tilknytning** og **påvirkning** anlegget har på sjøen

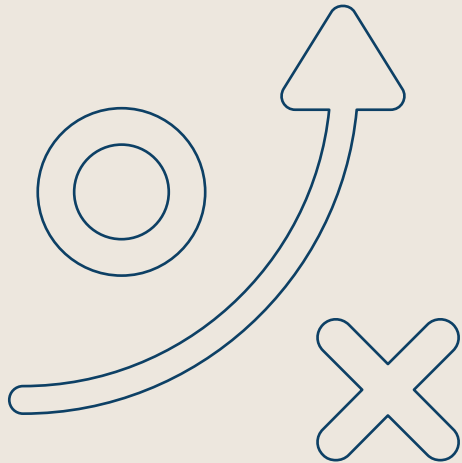
Skattlegging av landbasert oppdrett

Hvordan vil grunnrenteskatten påvirke landbasert oppdrett?

CAMILLA BERGBY

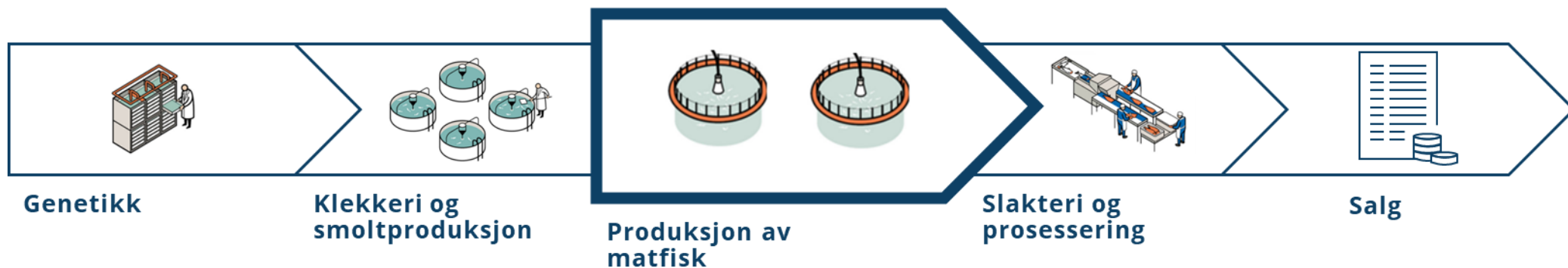
Hvordan skattlegges landbasert oppdrett i dag?

- Skattlegges som annen næringsvirksomhet
- Inntekter fra virksomheten er skattepliktig
- Fradragrett for kostnader som har tilknytning til virksomheten
- Driftsmidlene i virksomheten avskrives
 - Klekkekar til bruk i settefiskanlegg avskrives med 20 %
 - Anlegg på land avskrives med 4 %
 - Vannforsyningsanlegg avskrives med 4 %
- Netto inntekter skattlegges med 22 %

Grunnrenteskatten i et nøtteskall

- **Hva:** Ekstra skatt på 40%
 - Gir enn effektiv marginalsatt 62 % på selskapets overskudd før skatt
- **Hvem:** Innehavere av matfisktillatelse i sjø
 - Øvrige tillatelse, som tillatelse for landbasert oppdrett, er ikke omfattet av forslaget

Hvilken påvirkning har grunnrenteskatten hatt på landbasert oppdrett?

Dropper storsmoltanlegg til 700 millioner kroner

Nyheter av redaksjonen - 25 oktober 2022

Usikkerhet

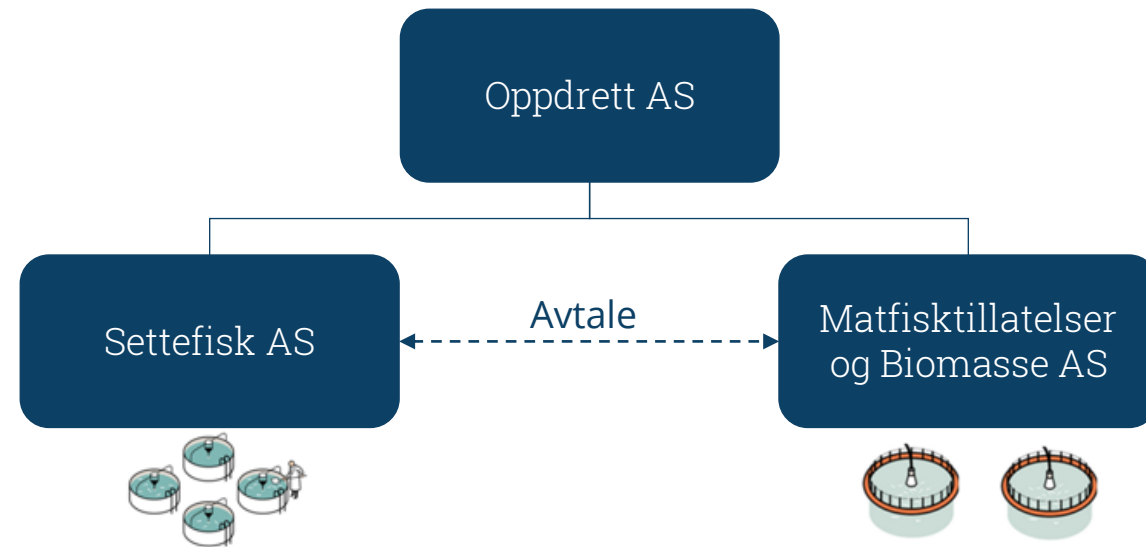
Grieg Seafood setter milliardprosjekt på vent

En utvidelse av smoltanlegget Adamselv i Lebesby blir utsatt etter forslaget om grunnrenteskatt, opplyser Grieg Seafood Finnmark. Prosjektet har en prislapp på 1,9 milliarder kroner.

16. oktober 2022 14:00 OPPDATERT 16. oktober 2022 14:00

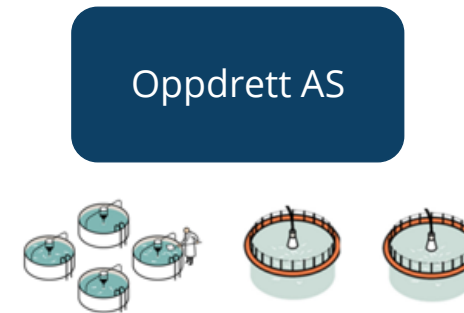
Settefiskproduksjon i eget (konsern)selskap

- Inntekter knyttet til salg av settefisk i selskap som ikke er innehaver av matfisktillatelser skattlegges ordinært.
- Investeringer i settefiskanlegg avskrives utenfor grunnrenteregimet.
- Å finne og dokumentere riktig pris ved salg av settefisk til matfiskselskap i samme konsern blir essensielt

Settefiskproduksjon i oppdrettselskapet

- Kun inntekter fra salg av matfisk omfattes av grunnrenteskatten
 - Hvordan beregne inntekt fra "salg" av settefisk?
- Får oppdretteren fradrag for investeringen i settefiskanlegg i grunnrenteskattepliktig virksomhet?
- Grunnrenten er knyttet til sjøfasen av produksjonen. Det gis fradrag for alle kostnader som har sammenheng med sjøfasen.
- Usikkert om investering i settefiskanlegg vil kunne fradragsføres i grunnrenteinntekten

Grunnrenteskatt for landbasert oppdrett i fremtiden?

Riktig utformet grunnrenteskatt er nøytral

- Påvirker ikke beslutninger, leder ikke til samfunnsøkonomisk tap
- Prinsipp om at grunnrenteskatt innføres i næringer der det kan forventes grunnrente over tid

Hva betyr riktig utformet?

- Selskapet må få fradrag for hele investeringskostnaden, alle kostnader og tap
- Skatten er en kompensasjon for at staten bærer en andel av kostnadene
- To modeller; kontantstrømskatt og periodisert grunnrenteskatt

Tidspunkt for innføring er avgjørende

- For tidlig; staten risikerer tap
- For sent: kan være urimelig overfor skattyter

Kontraktsrisiko og finansiering

RUNE ULRIKSEN STEINSLAND

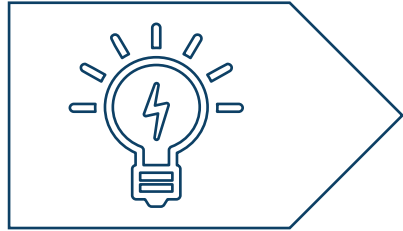

Innledning

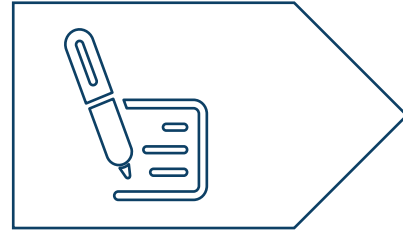
- Mange **settefisk**prosjekt i gang eller i planlegging, men mye satt på vent
- Veldig mange **matfisk**prosjekter, men mange i tidligfase eller småskala
- Forskjeller og likheter mellom matfisk- og smoltprosjektene
 - På kontraktsstruktur og prosjektgjennomføringsfasen er mye likt
 - Forskjellene ligger på finansieringsmulighetene, og dels på teknologirisiko

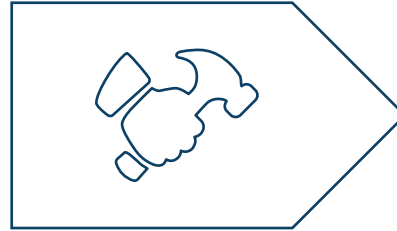
Fra ide til realisasjon

Forprosjekteringsfasen

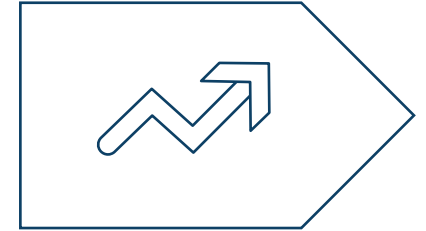
Detaljprosjekteringsfasen

Entreprisedfasen

**Testing, klargjøring
og overtakelse**

**Innkjørings- og
driftsfase**

En god start er avgjørende

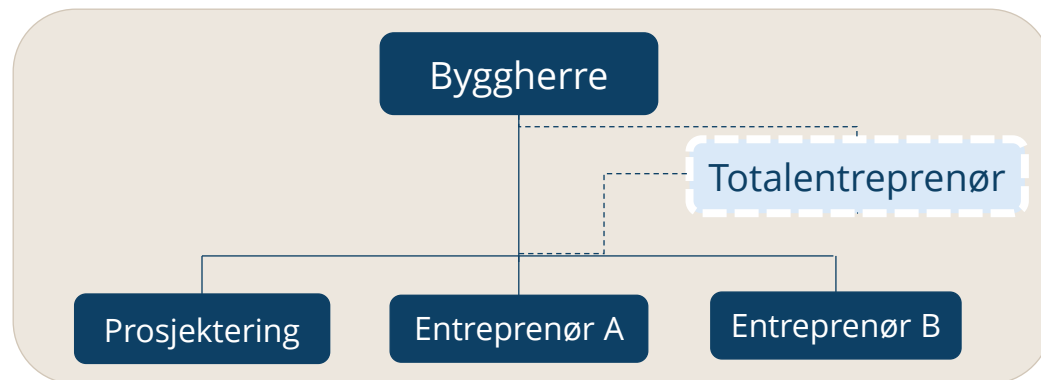
Forprosjekteringsfasen

- Etablere dekkende fagteam tidlig
- Valg av partner(e) i forprosjektet
 - Eksklusivitet formelt eller reelt?
- Hvordan finne rett pris?
- Hva insentiverer i prosjektfasen?
- Føringer på kontraktsmodell/struktur

Valg av kontraktmodell

- Vanlig med **sideordnede** entrepriser (byggmasse vs teknologi), samt en utstrakt bruk av **samspills**entreprise.
 - Fordeler og ulemper ved sideordnede entrepriser
 - Samspillsentreprise – kun regningsarbeider eller bedre?
- Bruk av ulike avtalemaler (NS, NTK, NLM/Orgalime mm).

	← Max pris?
Byggherrens usikkerhetsavsetning	BHs Reserve
Rådgiver fortjeneste	Fortjeneste
Entreprenørs fortjeneste	
UEs fortjeneste	Målpris
Annen risiko	Felles reserve
Markedsusikkerhet	
Estimatusikkerhet	
Forventet tillegg/ekstraarbeid	
Uspesifisert	
Adm., entreprenør, inkl. UE	Byggekost
Adm., rådgiver	
Kost, byggherre	
Kost, entreprenør, inkl. UE	
Kost, rådgiver	

Hvordan betale for gilde?

Matfiskprosjektene

- Utover generelle vanskeligheter i kapitalmarkedet har Matfiskprosjektene særutfordringer av typen;
 - Ikke et etablert marked
 - Lang tid til inntektene kommer
 - Teknologisk risiko
 - Svær kapitalintensivt
- Avbøtende tiltak og hvorfor har noen lykkes bedre;
 - Industriell partner med oppdrettskompetanse
 - Har mer startkapital og ikke skrapet kasse på kapitalinnhentingstidspunktet
 - Ingen uklarheter eller usikkerhet knyttet til tillatelser, rammevilkår, kontraktsparter etc.
- Regulær bankfinansiering er utfordrende

Klondike-stemning i landbasert lakseoppdrett

I løpet av få år har interessen for å drive lakseoppdrett på land eksplodert, og nå jaktet det finansiering til et utall prosjekter rundt omkring i verden. Men ikke alle vil lykkes med å realisere sine planer, tror eksperter og bransjeaktører.

Våren 2021

– Mange vil måtte gi opp

Landbaserte oppdrettere går klar av milliardskatteregningen de øvrige bransjeaktørene pålegges, men likevel ser klondike-stemningen ut til å ha stilnet. Ekspertene peker blant annet på høye strømpriser, driftsproblemer og krevende kapitalmarkeder.

Høsten 2022

Hvordan betale for gilde?

Settefiskprosjektene

- Svært få uavhengige, så den normale casen vil være en eller flere **oppdrettere** som byggherrer og kunder som sikrer "take out"
- En grunnrenteskatt vil lede til internprisdokumentasjon, og bedre lønnsomhet i smoltproduksjonen enn tradisjonelt, såpass at man kan tenke seg rene prosjektfinansieringer basert på kontraktene med eieren/byggherrene (som oppdrettere)
 - Det *kan* også lede til at prosjektene endelig vil være av interesse også for type PE-fond som vil kunne ønske å investere som deleier i et stabilt "infrastrukturprosjekt" med stabil god avkastning.
- Bankfinansiering atskillig enklere

Takk for oppmerksomheten

THOMMESSEN

thommessen.no
Oslo • Bergen • Stavanger • London

Våre webinarer er kun en informasjonstjeneste fra Thommessen og er ikke ment å erstatte juridisk rådgivning. Deltakerne bør ikke basere seg utelukkende på denne informasjonen, men alltid søke profesjonell juridisk bistand. Thommessen tar intet ansvar for informasjon i webinarer som skulle vise seg å være unøyaktig, mangelfull eller uriktig. Vær oppmerksom på dato for innspilling av webinarer dersom du ser det som opptak.

Mons Alfred Paulsen
PARTNER // ADVOKAT
Bergen
M +47 48 01 21 42
E mpa@thommessen.no

Rune Ulriksen Steinsland
PARTNER // ADVOKAT
Bergen
M +47 92 49 50 42
E rst@thommessen.no

Camilla Bergby
MANAGING ASSOCIATE // ADVOKAT
Bergen
M +47 93 29 59 45
E cam@thommessen.no

Thomas Frølich
SENIOR ASSOCIATE // ADVOKAT
Bergen
M +47 91 30 63 73
E tfr@thommessen.no

Vibecke Bondø
SELVSTENDIG
NÆRINGSDRIVENDE